

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА СЛОВАЦЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

Леся Томашівна Буднікова

ІСТОРИЧНА ГРАМАТИКА СЛОВАЦЬКОЇ МОВИ

методичні вказівки для здобувачів ОС бакалавр ОП «Словацька мова та
література» галузі знань 03 «Гуманітарні науки» спеціальності 035
«Філологія» спеціалізації 035.036. «Слов'янські мови та літератури (переклад
включно) перша - словацька»

Ужгород – 2023

УДК 811.162.4
ББК Ш 141.52-930
Б-90

Буднікова Л.Т. Історична граматика словацької мови: методичні вказівки для здобувачів ОС бакалавр ОП «Словацька мова та література» галузі знань 03 «Гуманітарні науки» спеціальності 035 «Філологія» спеціалізації 035.036. «Слов'янські мови та літератури (переклад включно) перша - словацька». Ужгород, 2023. 36 с.

Укладач: **Буднікова Л.Т.** – кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри словацької філології УжНУ

Рецензенти

Петріца Н.М. – кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри словацької філології УжНУ

Юсип-Якимович Ю.М. – кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри словацької філології УжНУ

Обговорено і затверджено на засіданні кафедри словацької філології
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
«10» лютого 2023 р., протокол №5.

Рекомендовано до друку Вченою радою філологічного факультету
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
«20» лютого 2023 р., протокол № 5.

OBSAH

Úvod

Tematika prednášok

Tematika praktických cvičení

Zoznam testových úloh

Zoznam teoretických otázok na skúšku

Zoznam literatúry

ÚVOD

Metodické odporúčania sú určené pre študentov slovenského oddelenia Filologickej fakulty Užhorodskej národnej univerzity na praktické cvičenia z vývinu slovenského jazyka. Z hľadiska rozsahu a obsahu učiva, ako aj používanej terminológie, vychádza a opiera sa o platnú vysokoškolskú učebnicu R. Krajčoviča Pôvod a vývin slovenského jazyka. V tejto príručke sa ďalej venujeme podstate vývinu fonetiky a morfológie slovenského jazyka.

V publikácii sú metodické odporúčania k praktickým cvičeniam z predmetu Vývin slovenského jazyka. Na začiatku každej témy je povinná a odporúčaná literatúra vo výbere vymedzenom študijnými potrebami. V príručke sa venuje pozornosť všetkým základným témam problematiky pôvodu a vývinu slovenčiny: praslovanskej genéze slovenčiny a základným vokalickým a konsonantickým zmenám v praslovaskom základe slovenčiny, otázkam zmien vo fonologickej rovine starej slovenčiny, vývinu morfolologickej roviny starej slovenčiny.

Cieľom metodickej príručky je upevniť a prehĺbiť poznatky študentov získané na prednáškach z vývinu slovenského jazyka, podnietiť ich samostatné myslenie, pripraviť na skúšku z vývinu slovenského jazyka.

TEMATIKA PREDNÁŠOK

Modul 1. *Historická fonetika slovenského jazyka*

Tema 1. Miesto slovenčiny v rodine slovanských jazykov

Vývin jazyka a jazyková príbuznosť. Praslovančina a formovanie slovanských jazykov. Slovenčina ako jazyk západoslovenský.

Tema 2. Praslovanský pôvod slovenčiny. Teorie pôvodu slovenčiny

Staršie teórie o pôvode slovenčiny. Poznámky o starších teóriách pôvodu slovenčiny. Novšie teórie o pôvode slovenčiny.

Tema 3. Charakteristika praslovanského základu slovenčiny v 9. stor.

Západoslovanské javy v praslovanskom základe slovenčiny. Nezápadoslovanské javy v praslovanskom základe slovenčiny.

Tema 4. Hlavné zmeny v praslovanskom základe slovenčiny v 10. stor.

Priebeh kontráckie v slovenčine. Zánik a vokalizácia jerov. Zánik nosoviek *o* a *ę*. Prehodnocovanie prozodických vlastností v 10. stor.

Tema 5. Formovanie najstarších fonologických štruktúr

Formovanie fonologických štruktúr. Vznik párovej mäkkosti konsonantických foném. Vznik párovej mäkkosti vokalicových foném.

Tema 6. Vývin vokalizmu. Staršie zmeny krátkeho a dlhého vokalizmu

Vývin krátkych a dlhých foném /a/ – /ä/ a ich realizácia. Vývin krátkych a dlhých foném /o/ – /e/ a /ě/ a ich realizácia. Vývin krátkych a dlhých foném /u/ – /i/ a /y/.

Tema 7. Mladšie zmeny krátkeho a dlhého vokalizmu

Priebeh dispalatalizácie vokálov. Vznik a vývin dvojhlások. Ustáľovanie vokalicových štruktúr po rozpade párovej mäkkosti v konsonantizme.

Tema 8. Vývin konsonantizmu. Staršie zmeny v konsonantizme

Staršie depalatalizácia spoluhlások. Palatalizovanie velár k, g, ch. Zmena g > h v 12. st. Zmena obojperného w > v, w/v. Nové fonémy /dž/ a /f/ v slovenčine.

Tema 9. Mladšie zmeny v konsonantizme

Asibilácia (zmena d' > dž, t' > ć). Mladšie depalatalizácie mäkkých konsonantov. Zmeny na hranici morfém a slov.

Modul 2. Historická morfológia slovenského jazyka

Tema 10. Vývin gramatických kategórií

Vývin menných gramatických kategórií: rod, číslo, pád. Vývin slovesných gramatických kategórií: osoba, číslo, spôsob, vid a iné.

Tema 11. Vývin vzorov podstatných mien mužského rodu

Životné podstatné mená mužského rodu. Vznik a vývin vzoru „chlap“. Vznik vzoru „hrdina“. Neživotné podstatné mená mužského rodu. Vznik vzoru „dub“. Vznik a vývin vzoru „meč“.

Tema 12. Vývin vzorov podstatných mien ženského a stredného rodu

Vývin skloňovania podstatných mien ženského rodu. Vznik a vývin vzoru „žena“. Vývin vzoru „ulica“. Vývin vzorov „kost“ a „dlaň“.

Vývin skloňovania podstatných mien stredného rodu. Vznik a vývin vzoru „mesto“. Vznik vzoru „pole“. Vznik vzoru „znamenie“ a „pani“. Zánik a zvyšky spoluhláskových kmeňov.

Tema 13. Vývin vzorov prídavných mien

Menné skloňovanie prídavných mien. Vývin zloženého skloňovania prídavných mien. Vývin skloňovania privlastňovacích prídavných mien. Stupňovanie prídavných mien.

Tema 14. Vznik a vývin vzorov zámen a čísloviek

Vývin skloňovania zámen. Osobné, ukazovacie a prívlastňovacie zámená.

Opytovacie zámena.

Vývin skloňovania čísloviek. Základné číslovky, vývin a skloňovanie

Tema 15. Vznik vzorov slovies. Vývin neohybných slovných druhov.

Vývin slovesa a slovesných tvarov. Tvary prítomného času. Tvary minulého času. Tvary budúceho času. Vyjadrovanie gramatickej kategórie spôsobu. Vývin prídavných slov. Neurčitok a supínium.

Vznik a vývin prísloviek. Predložky. Spojky. Cítoslovčia.

TEMATIKA PRAKTICKÝCH CVIČENÍ

Modul 1. *Historická fonetika slovenského jazyka*

PRAKTICKÉ CVIČENIE č. 1

MIESTO SLOVENČINY V RODINE SLOVANSKÝCH JAZYKOV

Plán.

1. Vývin jazyka a jazyková príbuznosť.
2. Praslovančina a formovanie slovanských jazykov.
3. Slovenčina ako jazyk západoslovanský.

Povinná literatúra:

1. Krajčovič R. Vývin slovenského jazyka a dialektológia. 3. nezmenené vydanie. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2019. 343 s.
2. Krajčovič R. Slovenčina a slovanské jazyky II. Fonologický vývin. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2003. 365 s.

Odporúčaná literatúra:

1. Buzássyová, K.: Slovenčina ako stredoeurópsky jazyk. Bratislava: Veda, 1997.
2. Habovštiak, A.: Slovenčina a jej vývin v rodine slovanských jazykov. Literárny týždenník, 4, 1991, č.35, s. 54-56.
3. Chomová, A.: Vybrané kapitoly z dejín spisovnej slovenčiny od 15. storočia . Vyd. 1. Banská Bystrica: Belianum, 2016. 157 s.
4. Kačala, J., Krajčovič, J.: Prehľad dejín spisovnej slovenčiny. Martin, Matica slovenská 2011. 233 s.
5. Kačala, J., Krajčovič, R.: Náčrt dejín spisovnej slovenčiny. Bratislava, 2001. 112 s.

6. Karpinský, P., Liashuk, V., Adam, J.: Kultúrny jazyk na území Slovenska v období 17. až 19. storočia. 1. vyd. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, 2019.
7. Krajčovič, R : Pôvod a vývin slovenského jazyka. Bratislava: SPN, 1981.
8. Pauliny, E. Vývin slovenskej deklinácie Veda, VSAV, Bratislava 1990.
9. Pauliny, E.: Fonologický vývin slovenčiny. Bratislava: Vydavateľstvo SAV, 1963.

PRAKTICKÉ CVIČENIE č. 2

PRASLOVANSKÝ PÔVOD SLOVENČINY

Plán.

1. Staršie teórie o pôvode slovenčiny.
2. Poznámky o starších teóriách pôvodu slovenčiny.
3. Novšie teórie o pôvode slovenčiny.

Povinná literatúra:

1. Krajčovič R. Vývin slovenského jazyka a dialektológia. 3. nezmenené vydanie. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2019. 343 s.
2. Krajčovič R. Slovenčina a slovanské jazyky II. Fonologický vývin. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2003. 365 s.

Odporúčaná literatúra:

1. Buzássyová, K.: Slovenčina ako stredoeurópsky jazyk. Bratislava: Veda, 1997.
2. Habovštiak, A.: Slovenčina a jej vývin v rodine slovanských jazykov. Literárny týždenník, 4, 1991, č.35, s. 54-56.
3. Chomová, A.: Vybrané kapitoly z dejín spisovnej slovenčiny od 15. storočia . Vyd. 1. Banská Bystrica: Belianum, 2016. 157 s.
4. Kačala, J., Krajčovič, J.: Prehľad dejín spisovnej slovenčiny. Martin, Matica slovenská 2011. 233 s.

5. Kačala, J., Krajčovič, R.: Náčrt dejín spisovnej slovenčiny. Bratislava, 2001. 112 s.
6. Karpinský, P., Liashuk, V., Adam, J.: Kultúrny jazyk na území Slovenska v období 17. až 19. storočia. 1. vyd. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, 2019.
7. Krajčovič, R : Pôvod a vývin slovenského jazyka. Bratislava: SPN, 1981.
8. Pauliny, E. Vývin slovenskej deklinácie Veda, VSAV, Bratislava 1990.
9. Pauliny, E.: Fonologický vývin slovenčiny. Bratislava: Vydavateľstvo SAV, 1963.

PRAKTICKÉ CVIČENIE č. 3

CHARAKTERISTIKA PRASLOVANSKÉHO ZÁKLADU SLOVENČINY V 9. STOR.

Plán.

1. Západoslovanské javy v praslovanskom základe slovenčiny.
2. Nezápadoslovanské javy v praslovanskom základe slovenčiny.

Povinná literatúra:

1. Krajčovič R. Vývin slovenského jazyka a dialektológia. 3. nezmenené vydanie. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2019. 343 s.
2. Krajčovič R. Slovenčina a slovanské jazyky II. Fonologický vývin. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2003. 365 s.

Odporúčaná literatúra:

1. Buzássyová, K.: Slovenčina ako stredoeurópsky jazyk. Bratislava: Veda, 1997.
2. Habovštiak, A.: Slovenčina a jej vývin v rodine slovanských jazykov. Literárny týždenník, 4, 1991, č.35, s. 54-56.
3. Chomová, A.: Vybrané kapitoly z dejín spisovnej slovenčiny od 15. storočia . Vyd. 1. Banská Bystrica: Belianum, 2016. 157 s.

4. Kačala, J., Krajčovič, J.: Prehľad dejín spisovnej slovenčiny. Martin, Matica slovenská 2011. 233 s.
5. Kačala, J., Krajčovič, R.: Náčrt dejín spisovnej slovenčiny. Bratislava, 2001. 112 s.
6. Karpinský, P., Liashuk, V., Adam, J.: Kultúrny jazyk na území Slovenska v období 17. až 19. storočia. 1. vyd. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, 2019.
7. Krajčovič, R.: Pôvod a vývin slovenského jazyka. Bratislava: SPN, 1981.
8. Pauliny, E.: Vývin slovenskej deklinácie Veda, VSAV, Bratislava 1990.
9. Pauliny, E.: Fonologický vývin slovenčiny. Bratislava: Vydavateľstvo SAV, 1963.

PRAKTICKÉ CVIČENIE č. 4

HLAVNÉ ZMENY V PRASLOVANSKOM ZÁKLADE SLOVENČINY V 10. STOR.

Plán.

1. Priebeh kontrákcie v slovenčine.
2. Zánik a vokalizácia jerov.
3. Zánik nosoviek **o** a **ę**.
4. Prehodnocovanie prozodických vlastností v 10. stor.

Povinná literatúra:

1. Krajčovič R.: Vývin slovenského jazyka a dialektológia. 3. nezmenené vydanie. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2019. 343 s.
2. Krajčovič R.: Slovenčina a slovanské jazyky II. Fonologický vývin. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2003. 365 s.

Odporúčaná literatúra:

1. Buzássyová, K.: Slovenčina ako stredoeurópsky jazyk. Bratislava: Veda, 1997.
2. Habovštiak, A.: Slovenčina a jej vývin v rodine slovanských jazykov. Literárny týždenník, 4, 1991, č.35, s. 54-56.
3. Chomová, A.: Vybrané kapitoly z dejín spisovnej slovenčiny od 15. storočia . Vyd. 1. Banská Bystrica: Belianum, 2016. 157 s.
4. Kačala, J., Krajčovič, J.: Prehľad dejín spisovnej slovenčiny. Martin, Matica slovenská 2011. 233 s.
5. Kačala, J., Krajčovič, R.: Náčrt dejín spisovnej slovenčiny. Bratislava, 2001. 112 s.
6. Karpinský, P., Liashuk, V., Adam, J.: Kultúrny jazyk na území Slovenska v období 17. až 19. storočia. 1. vyd. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, 2019.
7. Krajčovič, R : Pôvod a vývin slovenského jazyka. Bratislava: SPN, 1981.
8. Pauliny, E. Vývin slovenskej deklinácie Veda, VSAV, Bratislava 1990.
9. Pauliny, E.: Fonologický vývin slovenčiny. Bratislava: Vydavateľstvo SAV, 1963.

PRAKTICKÉ CVIČENIE č. 5

FORMOVANIE NAJSTARŠÍCH FONOLOGICKÝCH ŠTRUKTÚR

Plán.

1. Formovanie fonologických štruktúr.
2. Vznik párovej mäkkosti konsonantických foném.
3. Vznik párovej mäkkosti vokalických foném.

Povinná literatúra:

1. Krajčovič R. Vývin slovenského jazyka a dialektológia. 3. nezmenené vydanie. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2019. 343 s.
2. Krajčovič R. Slovenčina a slovanské jazyky II. Fonologický vývin. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2003. 365 s.

Odporúčaná literatúra:

1. Buzássyová, K.: Slovenčina ako stredoeurópsky jazyk. Bratislava: Veda, 1997.
2. Habovštiak, A.: Slovenčina a jej vývin v rodine slovanských jazykov. Literárny týždenník, 4, 1991, č.35, s. 54-56.
3. Chomová, A.: Vybrané kapitoly z dejín spisovnej slovenčiny od 15. storočia . Vyd. 1. Banská Bystrica: Belianum, 2016. 157 s.
4. Kačala, J., Krajčovič, J.: Prehľad dejín spisovnej slovenčiny. Martin, Matica slovenská 2011. 233 s.
5. Kačala, J., Krajčovič, R.: Náčrt dejín spisovnej slovenčiny. Bratislava, 2001. 112 s.
6. Karpinský, P., Liashuk, V., Adam, J.: Kultúrny jazyk na území Slovenska v období 17. až 19. storočia. 1. vyd. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, 2019.
7. Krajčovič, R : Pôvod a vývin slovenského jazyka. Bratislava: SPN, 1981.
8. Pauliny, E. Vývin slovenskej deklinácie Veda, VSAV, Bratislava 1990.
9. Pauliny, E.: Fonologický vývin slovenčiny. Bratislava: Vydavateľstvo SAV, 1963.

PRAKTICKÉ CVIČENIE č. 6

VÝVIN VOKALIZMU. STARŠIE ZMENY KRÁTKÉHO A DLHÉHO VOKALIZMU

Plán.

1. Vývin krátkych a dlhých foném /a/ – /ä/ a ich realizácia.
2. Vývin krátkych a dlhých foném /o/ – /e/ a /ě/ a ich realizácia.
3. Vývin krátkych a dlhých foném /u/ – /i/ a /y/.

Povinná literatúra:

1. Krajčovič R. Vývin slovenského jazyka a dialektológia. 3. nezmenené vydanie. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2019. 343 s.
2. Krajčovič R. Slovenčina a slovanské jazyky II. Fonologický vývin. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2003. 365 s.

Odporúčaná literatúra:

1. Buzássyová, K.: Slovenčina ako stredoeurópsky jazyk. Bratislava: Veda, 1997.
2. Habovštiak, A.: Slovenčina a jej vývin v rodine slovanských jazykov. Literárny týždenník, 4, 1991, č.35, s. 54-56.
3. Chomová, A.: Vybrané kapitoly z dejín spisovnej slovenčiny od 15. storočia . Vyd. 1. Banská Bystrica: Belianum, 2016. 157 s.
4. Kačala, J., Krajčovič, J.: Prehľad dejín spisovnej slovenčiny. Martin, Matica slovenská 2011. 233 s.
5. Kačala, J., Krajčovič, R.: Náčrt dejín spisovnej slovenčiny. Bratislava, 2001. 112 s.
6. Karpinský, P., Liashuk, V., Adam, J.: Kultúrny jazyk na území Slovenska v období 17. až 19. storočia. 1. vyd. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, 2019.
7. Krajčovič, R : Pôvod a vývin slovenského jazyka. Bratislava: SPN, 1981.
8. Pauliny, E. Vývin slovenskej deklinácie Veda, VSAV, Bratislava 1990.

9. Pauliny, E.: Fonologický vývin slovenčiny. Bratislava: Vydavateľstvo SAV, 1963.

PRAKTICKÉ CVIČENIE č. 7

MLADŠIE ZMENY KRÁTKEHO A DLHÉHO VOKALIZMU

Plán.

1. Priebeh dispalatalizácie vokálov.
2. Vznik a vývin dvojhlások.
3. Ustáľovanie vokalických štruktúr po rozpade párovej mäkkosti v konsonantizme.

Povinná literatúra:

1. Krajčovič R. Vývin slovenského jazyka a dialektológia. 3. nezmenené vydanie. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2019. 343 s.
2. Krajčovič R. Slovenčina a slovanské jazyky II. Fonologický vývin. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2003. 365 s.

Odporúčaná literatúra:

1. Buzássyová, K.: Slovenčina ako stredoeurópsky jazyk. Bratislava: Veda, 1997.
2. Habovštiak, A.: Slovenčina a jej vývin v rodine slovanských jazykov. Literárny týždenník, 4, 1991, č.35, s. 54-56.
3. Chomová, A.: Vybrané kapitoly z dejín spisovnej slovenčiny od 15. storočia . Vyd. 1. Banská Bystrica: Belianum, 2016. 157 s.
4. Kačala, J., Krajčovič, J.: Prehľad dejín spisovnej slovenčiny. Martin, Matica slovenská 2011. 233 s.
5. Kačala, J., Krajčovič, R.: Náčrt dejín spisovnej slovenčiny. Bratislava, 2001. 112 s.

6. Karpinský, P., Liashuk, V., Adam, J.: Kultúrny jazyk na území Slovenska v období 17. až 19. storočia. 1. vyd. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, 2019.
7. Krajčovič, R.: Pôvod a vývin slovenského jazyka. Bratislava: SPN, 1981.
8. Pauliny, E.: Vývin slovenskej deklinácie Veda, VSAV, Bratislava 1990.
9. Pauliny, E.: Fonologický vývin slovenčiny. Bratislava: Vydavateľstvo SAV, 1963.

PRAKTICKÉ CVIČENIE č. 8

VÝVIN KONSONANTIZMU. STARŠIE ZMENY V KONSONANTIZME

Plán.

1. Staršie depalatalizácia spoluhlások.
2. Palatalizovanie velár k, g, ch. Zmena g > h v 12. st.
3. Zmena obojperného w > v, w/v. Nové fonémy /dž/ a /f/ v slovenčine.

Povinná literatúra:

1. Krajčovič R. Vývin slovenského jazyka a dialektológia. 3. nezmenené vydanie. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2019. 343 s.
2. Krajčovič R. Slovenčina a slovanské jazyky II. Fonologický vývin. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2003. 365 s.

Odporúčaná literatúra:

1. Buzássyová, K.: Slovenčina ako stredoeurópsky jazyk. Bratislava: Veda, 1997.
2. Habovštiak, A.: Slovenčina a jej vývin v rodine slovanských jazykov. Literárny týždenník, 4, 1991, č.35, s. 54-56.

3. Chomová, A.: Vybrané kapitoly z dejín spisovnej slovenčiny od 15. storočia . Vyd. 1. Banská Bystrica: Belianum, 2016. 157 s.
4. Kačala, J., Krajčovič, J.: Prehľad dejín spisovnej slovenčiny. Martin, Matica slovenská 2011. 233 s.
5. Kačala, J., Krajčovič, R.: Náčrt dejín spisovnej slovenčiny. Bratislava, 2001. 112 s.
6. Karpinský, P., Liashuk, V., Adam, J.: Kultúrny jazyk na území Slovenska v období 17. až 19. storočia. 1. vyd. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, 2019.
7. Krajčovič, R : Pôvod a vývin slovenského jazyka. Bratislava: SPN, 1981.
8. Pauliny, E. Vývin slovenskej deklinácie Veda, VSAV, Bratislava 1990.
9. Pauliny, E.: Fonologický vývin slovenčiny. Bratislava: Vydavateľstvo SAV, 1963.

PRAKTICKÉ CVIČENIE č. 9

MLADŠIE ZMENY V KONSONANTIZME

Plán.

1. Asibilácia (zmena $d' > d\acute{z}$, $t' > \acute{c}$).
2. Mladšie depalatalizácie mäkkých konsonantov.
3. Zmeny na hranici morfému a slov.

Povinná literatúra:

1. Krajčovič R. Vývin slovenského jazyka a dialektológia. 3. nezmenené vydanie. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2019. 343 s.
2. Krajčovič R. Slovenčina a slovanské jazyky II. Fonologický vývin. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2003. 365 s.

Odporúčaná literatúra:

1. Buzássyová, K.: Slovenčina ako stredoeurópsky jazyk. Bratislava: Veda, 1997.
2. Habovštiak, A.: Slovenčina a jej vývin v rodine slovanských jazykov. Literárny týždenník, 4, 1991, č.35, s. 54-56.
3. Chomová, A.: Vybrané kapitoly z dejín spisovnej slovenčiny od 15. storočia . Vyd. 1. Banská Bystrica: Belianum, 2016. 157 s.
4. Kačala, J., Krajčovič, J.: Prehľad dejín spisovnej slovenčiny. Martin, Matica slovenská 2011. 233 s.
5. Kačala, J., Krajčovič, R.: Náčrt dejín spisovnej slovenčiny. Bratislava, 2001. 112 s.
6. Karpinský, P., Liashuk, V., Adam, J.: Kultúrny jazyk na území Slovenska v období 17. až 19. storočia. 1. vyd. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, 2019.
7. Krajčovič, R : Pôvod a vývin slovenského jazyka. Bratislava: SPN, 1981.
8. Pauliny, E. Vývin slovenskej deklinácie Veda, VSAV, Bratislava 1990.
9. Pauliny, E.: Fonologický vývin slovenčiny. Bratislava: Vydavateľstvo SAV, 1963.

Modul 2. *Historická morfológia slovenského jazyka*

PRAKTICKÉ CVIČENIE č. 10

VÝVIN GRAMATICKÝCH KATEGÓRIÍ

Plán.

1. Vývin menných gramatických kategórií: rod, číslo, pád.
2. Vývin slovesných gramatických kategórií: osoba, číslo, spôsob, vid a iné.

Povinná literatúra:

1. Krajčovič R. Vývin slovenského jazyka a dialektológia. 3. nezmenené vydanie. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2019. 343 s.

2. Krajčovič R. Slovenčina a slovanské jazyky II. Fonologický vývin. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2003. 365 s.

Odporúčaná literatúra:

1. Buzássyová, K.: Slovenčina ako stredoeurópsky jazyk. Bratislava: Veda, 1997.
2. Habovštiak, A.: Slovenčina a jej vývin v rodine slovanských jazykov. Literárny týždenník, 4, 1991, č.35, s. 54-56.
3. Chomová, A.: Vybrané kapitoly z dejín spisovnej slovenčiny od 15. storočia . Vyd. 1. Banská Bystrica: Belianum, 2016. 157 s.
4. Kačala, J., Krajčovič, J.: Prehľad dejín spisovnej slovenčiny. Martin, Matica slovenská 2011. 233 s.
5. Kačala, J., Krajčovič, R.: Náčrt dejín spisovnej slovenčiny. Bratislava, 2001. 112 s.
6. Karpinský, P., Liashuk, V., Adam, J.: Kultúrny jazyk na území Slovenska v období 17. až 19. storočia. 1. vyd. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, 2019.
7. Krajčovič, R : Pôvod a vývin slovenského jazyka. Bratislava: SPN, 1981.
8. Pauliny, E. Vývin slovenskej deklinácie Veda, VSAV, Bratislava 1990.
9. Pauliny, E.: Fonologický vývin slovenčiny. Bratislava: Vydavateľstvo SAV, 1963.

PRAKTICKÉ CVIČENIE č. 11

VÝVIN VZOROV PODSTATNÝCH MIEN MUŽSKÉHO RODU

Plán.

1. Životné podstatné mená mužského rodu.
2. Vznik a vývin vzoru „chlap“.
4. Vznik vzoru „hrdina“.
5. Neživotné podstatné mená mužského rodu.

6. Vznik vzoru „dub“.

7. Vznik a vývin vzoru „meč“.

Povinná literatúra:

1. Krajčovič R. Vývin slovenského jazyka a dialektológia. 3. nezmenené vydanie. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2019. 343 s.
2. Krajčovič R. Slovenčina a slovanské jazyky II. Fonologický vývin. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2003. 365 s.

Odporúčaná literatúra:

1. Buzássyová, K.: Slovenčina ako stredoeurópsky jazyk. Bratislava: Veda, 1997.
2. Habovštiak, A.: Slovenčina a jej vývin v rodine slovanských jazykov. Literárny týždenník, 4, 1991, č.35, s. 54-56.
3. Chomová, A.: Vybrané kapitoly z dejín spisovnej slovenčiny od 15. storočia . Vyd. 1. Banská Bystrica: Belianum, 2016. 157 s.
4. Kačala, J., Krajčovič, J.: Prehľad dejín spisovnej slovenčiny. Martin, Matica slovenská 2011. 233 s.
5. Kačala, J., Krajčovič, R.: Náčrt dejín spisovnej slovenčiny. Bratislava, 2001. 112 s.
6. Karpinský, P., Liashuk, V., Adam, J.: Kultúrny jazyk na území Slovenska v období 17. až 19. storočia. 1. vyd. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, 2019.
7. Krajčovič, R : Pôvod a vývin slovenského jazyka. Bratislava: SPN, 1981.
8. Pauliny, E. Vývin slovenskej deklinácie Veda, VSAV, Bratislava 1990.
9. Pauliny, E.: Fonologický vývin slovenčiny. Bratislava: Vydavateľstvo SAV, 1963.

PRAKTICKÉ CVIČENIE č. 12

VÝVIN VZOROV PODSTATNÝCH MIEN RODU

Plán.

1. Vývin skloňovania podstatných mien ženského rodu.
2. Vznik a vývin vzoru „žena“.
3. Vývin vzoru „ulica“.
4. Vývin vzorov „kost“ a „dlaň“.

Povinná literatúra:

1. Krajčovič R. Vývin slovenského jazyka a dialektológia. 3. nezmenené vydanie. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2019. 343 s.
2. Krajčovič R. Slovenčina a slovanské jazyky II. Fonologický vývin. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2003. 365 s.

Odporúčaná literatúra:

1. Buzássyová, K.: Slovenčina ako stredoeurópsky jazyk. Bratislava: Veda, 1997.
2. Habovštiak, A.: Slovenčina a jej vývin v rodine slovanských jazykov. Literárny týždenník, 4, 1991, č.35, s. 54-56.
3. Chomová, A.: Vybrané kapitoly z dejín spisovnej slovenčiny od 15. storočia . Vyd. 1. Banská Bystrica: Belianum, 2016. 157 s.
4. Kačala, J., Krajčovič, J.: Prehľad dejín spisovnej slovenčiny. Martin, Matica slovenská 2011. 233 s.
5. Kačala, J., Krajčovič, R.: Náčrt dejín spisovnej slovenčiny. Bratislava, 2001. 112 s.
6. Karpinský, P., Liashuk, V., Adam, J.: Kultúrny jazyk na území Slovenska v období 17. až 19. storočia. 1. vyd. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, 2019.
7. Krajčovič, R : Pôvod a vývin slovenského jazyka. Bratislava: SPN, 1981.
8. Pauliny, E. Vývin slovenskej deklinácie Veda, VSAV, Bratislava 1990.

9. Pauliny, E.: Fonologický vývin slovenčiny. Bratislava: Vydavateľstvo SAV, 1963.

PRAKTICKÉ CVIČENIE č. 13

VÝVIN VZOROV PODSTATNÝCH MIEN STREDNÉHO RODU

Plán.

1. Vývin skloňovania podstatných mien stredného rodu.
2. Vznik a vývin vzoru „mesto“.
3. Vznik vzoru „pole“.
4. Vznik vzoru „znamenie“ a „pani“.
5. Zánik a zvyšky spoluhláskových kmeňov.

Povinná literatúra:

1. Krajčovič R. Vývin slovenského jazyka a dialektológia. 3. nezmenené vydanie. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2019. 343 s.
2. Krajčovič R. Slovenčina a slovanské jazyky II. Fonologický vývin. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2003. 365 s.

Odporúčaná literatúra:

1. Buzássyová, K.: Slovenčina ako stredoeurópsky jazyk. Bratislava: Veda, 1997.
2. Habovštiak, A.: Slovenčina a jej vývin v rodine slovanských jazykov. Literárny týždenník, 4, 1991, č.35, s. 54-56.
3. Chomová, A.: Vybrané kapitoly z dejín spisovnej slovenčiny od 15. storočia . Vyd. 1. Banská Bystrica: Belianum, 2016. 157 s.

4. Kačala, J., Krajčovič, J.: Prehľad dejín spisovnej slovenčiny. Martin, Matica slovenská 2011. 233 s.
5. Kačala, J., Krajčovič, R.: Náčrt dejín spisovnej slovenčiny. Bratislava, 2001. 112 s.
6. Karpinský, P., Liashuk, V., Adam, J.: Kultúrny jazyk na území Slovenska v období 17. až 19. storočia. 1. vyd. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, 2019.
7. Krajčovič, R : Pôvod a vývin slovenského jazyka. Bratislava: SPN, 1981.
8. Pauliny, E. Vývin slovenskej deklinácie Veda, VSAV, Bratislava 1990.
9. Pauliny, E.: Fonologický vývin slovenčiny. Bratislava: Vydavateľstvo SAV, 1963.

PRAKTICKÉ CVIČENIE č. 14

VÝVIN VZOROV PRÍDAVNÝCH MIEN

Plán.

1. Menné skloňovanie prídavných mien.
2. Vývin zloženého skloňovania prídavných mien.
3. Vývin skloňovania privlastňovacích prídavných mien.
4. Stupňovanie prídavných mien.

Povinná literatúra:

1. Krajčovič R. Vývin slovenského jazyka a dialektológia. 3. nezmenené vydanie. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2019. 343 s.
2. Krajčovič R. Slovenčina a slovanské jazyky II. Fonologický vývin. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2003. 365 s.

Odporúčaná literatúra:

1. Buzássyová, K.: Slovenčina ako stredoeurópsky jazyk. Bratislava: Veda, 1997.
2. Habovštiak, A.: Slovenčina a jej vývin v rodine slovanských jazykov. Literárny týždenník, 4, 1991, č.35, s. 54-56.
3. Chomová, A.: Vybrané kapitoly z dejín spisovnej slovenčiny od 15. storočia . Vyd. 1. Banská Bystrica: Belianum, 2016. 157 s.
4. Kačala, J., Krajčovič, J.: Prehľad dejín spisovnej slovenčiny. Martin, Matica slovenská 2011. 233 s.
5. Kačala, J., Krajčovič, R.: Náčrt dejín spisovnej slovenčiny. Bratislava, 2001. 112 s.
6. Karpinský, P., Liashuk, V., Adam, J.: Kultúrny jazyk na území Slovenska v období 17. až 19. storočia. 1. vyd. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, 2019.
7. Krajčovič, R : Pôvod a vývin slovenského jazyka. Bratislava: SPN, 1981.
8. Pauliny, E. Vývin slovenskej deklinácie Veda, VSAV, Bratislava 1990.
9. Pauliny, E.: Fonologický vývin slovenčiny. Bratislava: Vydavateľstvo SAV, 1963.

PRAKTICKÉ CVIČENIE č. 15

VZNIK A VÝVIN VZOROV ZÁMEN A ČÍSLOVIEK

Plán.

1. Vývin skloňovania zámen.
2. Osobné, ukazovacie a privlastňovacie zámená.
3. Opytovacie zámena.
4. Vývin skloňovania čísloviek.
5. Základné číslovky, vývin a skloňovanie.

Povinná literatúra:

1. Krajčovič R. Vývin slovenského jazyka a dialektológia. 3. nezmenené vydanie. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2019. 343 s.
2. Krajčovič R. Slovenčina a slovanské jazyky II. Fonologický vývin. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2003. 365 s.

Odporúčaná literatúra:

1. Buzássyová, K.: Slovenčina ako stredoeurópsky jazyk. Bratislava: Veda, 1997.
2. Habovštiak, A.: Slovenčina a jej vývin v rodine slovanských jazykov. Literárny týždenník, 4, 1991, č.35, s. 54-56.
3. Chomová, A.: Vybrané kapitoly z dejín spisovnej slovenčiny od 15. storočia . Vyd. 1. Banská Bystrica: Belianum, 2016. 157 s.
4. Kačala, J., Krajčovič, J.: Prehľad dejín spisovnej slovenčiny. Martin, Matica slovenská 2011. 233 s.
5. Kačala, J., Krajčovič, R.: Náčrt dejín spisovnej slovenčiny. Bratislava, 2001. 112 s.
6. Karpinský, P., Liashuk, V., Adam, J.: Kultúrny jazyk na území Slovenska v období 17. až 19. storočia. 1. vyd. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, 2019.
7. Krajčovič, R : Pôvod a vývin slovenského jazyka. Bratislava: SPN, 1981.
8. Pauliny, E. Vývin slovenskej deklinácie Veda, VSAV, Bratislava 1990.
9. Pauliny, E.: Fonologický vývin slovenčiny. Bratislava: Vydavateľstvo SAV, 1963.

PRAKTICKÉ CVIČENIE č. 16

VZNIK VZOROV SLOVIES. VÝVIN NEOHYBNÝCH SLOVNÝCH DRUHOV.

Plán.

1. Vývin slovesa a slovesných tvarov.
2. Tvary prítomného času.
3. Tvary minulého času.
4. Tvary budúceho času.
5. Vyjadrovanie gramatickej kategórie spôsobu.
6. Vývin prídavných. Neurčitok a supínium.
7. Vznik a vývin prísloviek.
8. Vývin neplnovýznamových slovných druhov: predložky, spojky, citoslovčia.

Povinná literatúra:

1. Krajčovič R. Vývin slovenského jazyka a dialektológia. 3. nezmenené vydanie. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2019. 343 s.
2. Krajčovič R. Slovenčina a slovanské jazyky II. Fonologický vývin. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2003. 365 s.

Odporúčaná literatúra:

1. Buzássyová, K.: Slovenčina ako stredoeurópsky jazyk. Bratislava: Veda, 1997.
2. Habovštiak, A.: Slovenčina a jej vývin v rodine slovanských jazykov. Literárny týždenník, 4, 1991, č.35, s. 54-56.
3. Chomová, A.: Vybrané kapitoly z dejín spisovnej slovenčiny od 15. storočia . Vyd. 1. Banská Bystrica: Belianum, 2016. 157 s.

4. Kačala, J., Krajčovič, J.: Prehľad dejín spisovnej slovenčiny. Martin, Matica slovenská 2011. 233 s.
5. Kačala, J., Krajčovič, R.: Náčrt dejín spisovnej slovenčiny. Bratislava, 2001. 112 s.
6. Karpinský, P., Liashuk, V., Adam, J.: Kultúrny jazyk na území Slovenska v období 17. až 19. storočia. 1. vyd. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, 2019.
7. Krajčovič, R : Pôvod a vývin slovenského jazyka. Bratislava: SPN, 1981.
8. Pauliny, E. Vývin slovenskej deklinácie Veda, VSAV, Bratislava 1990.
9. Pauliny, E.: Fonologický vývin slovenčiny. Bratislava: Vydavateľstvo SAV, 1963.

ZOZNAM TESTOVÝCH ÚLOH

1. Predstaviteľmi teórie o nehomogénnom praslovanskom základe slovenčiny boli

- a) S. Czambel, I. Kniezsu, B. Bernštejn.
- b) S. Czambel, V. Vážny, B. Bernštejn.
- c) S. Czambel, V. Vážny, E. Pauliny.

2. V párnej polohe počítajúc od konca jery

- a) sa menili na neredukované vokály
- b) zanikali
- c) sa menili na redukované vokály.

3. V ktorých z uvedených príkladov je príklad kontrakcie

- a) oia > á
- b) ъ > a
- c) e > á.

4. Mäkké silné jery sa v slovenčine zmenili na

- a) e, ä
- b) e, o
- c) a, ä

5. Slovenčina už bola osobitným jazykom v

- a) 11.-12. stor.
- b) 10.-11. stor.
- c) 12.-13. stor.

6. Skupiny kv-, gv- v slovenčine

- a) zostali
- b) zmenili sa na cv-, zv-

c) nezostali.

7. Predstaviteľmi teórie o homogénnom praslovanskom základe slovenčiny boli

- a) F. Trávniček, V. Vážny, Ľ. Novák.
- b) Ľ. Novák, V. Vážny, B. Bernštejn.
- c) S. Czambel, V. Vážny, E. Pauliny.

8. Slovenčina patrí ku skupine jazykov

- a) západoslovanských
- b) juhoslovanských
- c) východoslovanských

9. Nosový vokál e sa v krátkej polohe v slovenských nárečiach zmenil na

- a) ä, a, e
- b) ä, o, a
- c) ä, ei, ja, á

10. Skupiny *dl*, *tl* v slovenčine

- a) zostali
- b) zmenili sa na l
- c) nezostali.

11. V ktorých z uvedených príkladov je príklad kontrakcie

- a) ъ > а
- b) ъіѣ > і
- c) е > а́.

12. Z prasloviančiny slovenčina zdedila čísla:

- a) singulár a plurál

- b) singulár, duál
- c) singulár, maskulínium.

13. Tvar *nosil* esi je 2 o.sg.

- a) imperfekta
- b) aorista
- b) perfekta

14. Dnešný vzor *hrdina* vznikol z

- a) a-kmeňov
- b) u-kmeňov
- c) o-kmeňov

15. Podstatné mená ženského rodu sa v praslovančine skloňovali ako

- a) a-kmene, ja-kmene, i-kmene, u-kmene, r-kmene
- b) o-kmene, ja-kmene, i-kmene, u-kmene, r-kmene
- c) a-kmene, jo-kmene, i-kmene, u-kmene, r-kmene

16. Vzor *košť* a *dlaň* sa vyvinuli

- a) z i-kmeňov ženského rodu.
- b) z a-kmeňov ženského rodu
- c) z ja-kmeňov ženského rodu

17. Zánik spoluhláskových kmeňov možno pozorovať už v

- a) 9.–10. stor.
- b) 10.–12. stor.
- c) 13.–16. stor.

18. Privlastňovacie prídavné mená na –ov, -ova, -ovo a na –ina, -ina, -ino mali vo všetkých tvaroch

- a) menné skloňovanie
- b) zámenné skloňovanie
- c) zložené skloňovanie.

19. Privlastňovacie zámená *mojb, *tvojb, *svojb sa skloňovali ako

- a) zámená *jъ, *ja, *je
- b) zámená тъ, to, ta
- c) zámená čo, kto.

20. Číslovka päť–deväť sa skloňovali ako

- a) zámená
- b) podstatné mená
- c) prídavné mená.

21. Tvar *volaaše* je 2. os. sg.

- a) imperfekta
- b) aorista
- b) perfekta

22. Stará slovenčina z praslovančiny zdedila osoby:

- a) prvú, druhú, tretiu
- b) singulár a plurál
- c) druhú, tretiu a štvrtú.

23. Tvar *volaachъ* je tvar:

- a) imperfekta
- b) aorista
- b) perfekta

24. Dnešný vzor *chlap* vznikol splynutím

- a) a-kmeňov a u-kmeňov
- c) o-kmeňov a u-kmeňov
- d) o-kmeňov a i-kmeňov

25. Vzor *meč* vznikol z

- a) jo-kmeňov
- b) u-kmeňov
- c) ja-kmeňov

26. Vzor *ulica* nadväzuje na staré

- a) ja-kmeňové skloňovanie
- b) jo-kmeňové skloňovanie
- c) a-kmeňové skloňovanie

27. Vzor *mesto* vznikol z praslovanského skloňovania

- a) o-kmeňov stredného rodu
- b) ja-kmeňov ženského rodu
- c) o-kmeňov mužského rodu

28. Skloňovanie prídavných mien bolo

- a) menné a zložené
- b) jednoduché a zložené
- c) menné a prídavné.

29. Zámeno *on, ona, ono* historický bolo

- a) zámenom 3. osoby
- b) ukazovacie zámeno
- c) neurčité zámeno.

30. Číslovka *tri* sa skloňovala ako

- a) podstatné mena **kostь* a **gostь*
- b) zámeno *я*, *ја*, *је*
- c) číslovka **dьva*.

31. Tvar *nosilь esmь* je tvar 1. os. sg.

- a) imperfekta
- b) aorista
- b) perfekta

ZOZNAM TEORETICKÝCH OTÁZOK NA SKÚŠKU

1. Miesto slovenčiny v rodine slovanských jazykov.
2. Praslovančina a formovanie slovanských jazykov.
3. Vývin jazyka a jazyková príbuznosť.
4. Slovenčina ako jazyk západoslovanský.
5. Staršie teórie o pôvode slovenčiny (teórie o homogennom a nehomogennom praslovanskom základe slovenčiny).
6. Novšie teórie o pôvode slovenčiny.
7. Charakteristika praslovanského základu slovenčiny v 9. stor.
8. Západoslovenské javy v praslovanskom základe slovenčiny.
9. Nezápaslovanské javy v praslovanskom základe slovenčiny.
10. Hlavné zmeny v praslovanskom základe slovenčiny v 10. stor.
11. Priebeh kontrakcie v slovenčine v 10. str. Zánik nosoviek *ę*, *o*.
12. Zánik a vokalizácia *jerov* v slovenčine.
13. Prehodnocovanie praslovanských prozodických vlastností v slovenčine v 10. str.
14. Formovanie najstraších fonologických štruktúr.
15. Vznik párovej mäkkosti konsonantických a voklických foném.
16. Strašie zmeny krátkeho a dlhého vokalizmu v 11.-13. stor.
17. Mladšie zmeny krátkeho a dlhého vokalizmu v 13.-16. stor.
18. Vznik a vývin dvojhlások v slovenčine.
19. Vznik a vývin dvojhlások v slovenčine v 13.-16. stor.
20. Strašie zmeny v konsonantizme v 11.-12. stor.
21. Staršie depalatalizácie spoluhlások.
22. Mladšie zmeny v konsonantizme v 13.-16. stor.
23. Asibilácia v slovenčine v 13.-16. stor.
24. Mladšie depalatalizácie mäkkých konsonantov v slovenčine.
25. Zmeny na hranici morfému a slov v slovenčine v 13.-16. stor.
26. Vývin gramatických kategórií v slovenčine.
27. Vývin menných gramatických kategórií v slovenčine.

28. Vývin slovesných gramatických kategórií v slovenčine.
29. Vznik a vývin vzorov životných podstatných mien mužského rodu v slovenčine.
30. Vznik a vývin vzorov neživotných podstatných mien v slovenčine.
31. Vývin vzorov podstatných mien ženského rodu v slovenčine. Vzory žena, ulica.
32. Vývin vzorov podstatných mien ženského rodu v slovenčine. Vzory dlaň, kosť.
33. Vývin vzorov podstatných mien stredného rodu v slovenčine. Vzor mesto, pole.
34. Vývin vzorov podstatných mien stredného rodu v slovenčine. Vzor znamenie, pani.
35. Vývin vzorov prídavných mien v slovenčine.
36. Vývin vzorov prívlastňovacích prídavných mien v slovenčine.
37. Stupňovanie prídavných mien.
38. Vývin vzorov zámen v slovenčine.
39. Vývin osobných a prívlastňovacích zámen v slovenčine.
40. Vývin ukazovacích a opytovacích zámen v slovenčine.
41. Vznik a vývin vzorov čísloviek v slovenčine.
42. Vývin vzorov sloves prítomného času.
43. Vývin základných vzorov tématických sloves.
44. Vývin vzorov sloves minulého času.
45. Ustalenie vzorov sloves budúceho času v slovenčine.
46. Vyjadrovanie a vývin slovesnej kategórie spôsobu v slovenčine.
47. Vývin prídavných mien v slovenčine.
48. Vývin neurčitku a supína v slovenčine.
49. Vznik a vývin prísloviek v slovenčine.
50. Vznik a vývin neohybných slovných druhov v slovenčine.

ZOZNAM LITERATÚRY

1. Buzássyová, K.: Slovenčina ako stredoeurópsky jazyk. Bratislava: Veda, 1997.
2. Habovštiak, A.: Slovenčina a jej vývin v rodine slovanských jazykov. Literárny týždenník, 4, 1991, č.35, s. 54-56.
3. Chomová, A.: Vybrané kapitoly z dejín spisovnej slovenčiny od 15. storočia . Vyd. 1. Banská Bystrica: Belianum, 2016. 157 s.
4. Kačala, J., Krajčovič, J.: Prehľad dejín spisovnej slovenčiny. Martin, Matica slovenská 2011. 233 s.
5. Kačala, J., Krajčovič, R.: Náčrt dejín spisovnej slovenčiny. Bratislava, 2001. 112 s.
6. Karpinský, P., Liashuk, V., Adam, J.: Kultúrny jazyk na území Slovenska v období 17. až 19. storočia. 1. vyd. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, 2019.
7. Krajčovič R. Slovenčina a slovanské jazyky II. Fonologický vývin. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2003. 365 s.
8. Krajčovič R. Vývin slovenského jazyka a dialektológia. 3. nezmenené vydanie. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2019. 343 s.
9. Krajčovič, R : Pôvod a vývin slovenského jazyka. Bratislava: SPN, 1981.
10. Paulíny, E. Vývin slovenskej deklinácie Veda, VSAV, Bratislava 1990.
11. Paulíny, E.: Fonologický vývin slovenčiny. Bratislava: Vydavateľstvo SAV, 1963.